

Tom 3

Fitzpatrick

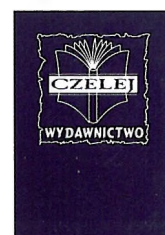
ATLAS I ZARYS DERMATOLOGII KLINICZNEJ

Klaus Wolff • Richard A. Johnson • Arturo P. Saavedra

Redakcja naukowa wydania polskiego:

Dorota Krasowska

Tom 3

Fitzpatrick

Atlas i zarys dermatologii klinicznej

Na podstawie 7. wydania oryginalnego

Klaus Wolff, MD, FRCP

Professor and Chairman Emeritus
Department of Dermatology
Medical University of Vienna
Chief Emeritus, Dermatology Service
General Hospital of Vienna
Vienna, Austria

Richard Allen Johnson, MD

Assistant Professor of Dermatology
Harvard Medical School
Dermatologist
Massachusetts General Hospital
Boston, Massachusetts

Arturo P. Saavedra, MD, PhD, MBA

Assistant Professor in Dermatology, Dermatopathology and Medicine
Brigham and Women's Hospital
Harvard Medical School
Boston, Massachusetts

Redakcja naukowa wydania polskiego:

Prof. dr hab. n. med. Dorota Krasowska

Klinika Dermatologii, Wenerologii i Dermatologii Dziecięcej
Uniwersytetu Medycznego w Lublinie

Spis treści

Przedmowa	XV
Podziękowania	XVII
Przedmowa do wydania polskiego	XIX
Wstęp	XXI
Zarys diagnostyki dermatologicznej	XXII
Schemat diagnostyki dermatologicznej	XXII
Szczególne badania kliniczne i laboratoryjne w diagnostyce dermatologicznej	XXX

Część III

ROZDZIAŁ 25

CHOROBY WYWOŁANE PRZEZ CZYNNIKI INFEKCYJNE

KOLONIZACJA BAKTERYJNA ORAZ INFEKCJE SKÓRY I TKANEK MIĘKKICH 496

Łupież rumieniowy	496
<i>Pitted keratolysis</i>	497
<i>Trichomycosis</i>	498
Wyprzenie (<i>intertrigo</i>)	499
Liszajec	500
Ropień, czyrak, czyrak gromadny	504
Zakażenie tkanek miękkich	508
Zapalenie skóry i tkanki podskórnej	508
Martwicze zakażenie tkanek miękkich	515
Zapalenie naczyń chłonnych	516
Zakażenie przyranne	517
Choroby wywołane przez toksyny bakteryjne	520
Gronkowcowy zespół oparzonej skóry (<i>staphylococcal scalded-skin syndrome</i> – SSSS)	520
Zespół wstrząsu toksycznego	522
Płonica	523
Skórna postać wąglika	525
Błonica skóry	526
Tężec	527
Nokardioza skórna	528
Riketsjozy	529
Kleszczowe gorączki plamiste	530
Gorączka plamista Gór Skalistych (<i>Rocky Mountain spotted fever</i> – RMSF)	532
Ospa riketsjozowa	533
Infekcyjne zapalenie wsierdzia	534
Posocznica	536
Zakażenie meningokokowe	537

Bartoneloza (<i>bartonellosis</i>)	538
Choroba kociego pazura (<i>cat-scratch disease</i> – CSD)	539
Bakteryjna naczyniakowatość (<i>bacillary angiomatosis</i>)	540
Tularemia	541
Zakażenie skórne <i>Pseudomonas aeruginosa</i>	542
Zakażenia mykobakteriami	544
Trąd, choroba Hansena	544
Gruźlica skóry	549
Mykobakterie atypowe	553
Zakażenie <i>Mycobacterium marinum</i>	553
Zakażenie <i>Mycobacterium ulcerans</i>	556
Zakażenie <i>Mycobacterium fortuitum complex</i>	557
Choroba z Lyme	559

ROZDZIAŁ 26

ZAKAŻENIA GRZYBICZE SKÓRY, WŁOSÓW I PAZNOKCI 564

Wstęp	564
Powierzchowne zakażenia grzybicze	564
Kandydoza	564
Kandydoza skóry	565
Kandydoza jamy ustnej i gardła	567
Kandydoza narządów płciowych	570
Przewlekła kandydoza śluzówkowo-skórna	571
Kandydoza układowa	572
Łupież pstry (<i>tinea versicolor</i>)	573
Infekcje wywołane przez grzyby z gatunku <i>Trichosporon</i>	577
Łupież czarny (<i>tinea nigra</i>)	577
Grzybica skóry owłosionej	578
Grzybica stóp	582
Grzybica rąk (<i>tinea manuum</i>)	586
Grzybica pachwin (<i>tinea cruris</i>)	588
Grzybica skóry gładkiej	590
Grzybica skóry twarzy	592
Grzybica <i>incognito</i>	593
Dermatofitoza włosów	594
Grzybica owłosionej skóry głowy	594
Grzybica brody	598
Ziarniniak Majocchiego	600
Zakażenia grzybicze inwazyjne i rozsiane	600

ROZDZIAŁ 27

CHOROBY WIRUSOWE SKÓRY I BŁON ŚLIZOWYCH 601

Wstęp	601
Choroby wywołane przez wirusy z rodziny Pox	601
Mięczak zakaźny	601
Ospa owcza (orf)	605

Guzki dojarek	606
Ospa prawdziwa	607
Szczepienia przeciwko ospie prawdziwej	608
Wirus brodawczaka ludzkiego	610
Wirus brodawczaka ludzkiego: zmiany skórne	611
Ogólnoustrojowe choroby wirusowe przebiegające z osutką	617
Różyczka	619
Odra	621
Zakażenia wywołane przez enterowirusy	623
Choroba dłoni, stóp i jamy ustnej	623
Herpangina	625
Rumień zakaźny	626
Zespół Gianottiego-Crostiego	628
Gorączka Dengue	629
Zakażenie wywołane przez wirusa opryszczki zwykłej	631
Zakażenie nabyte wywołane przez wirusa opryszczki	633
Opryszczka zwykła u noworodków	637
Wyprysk opryszczkowy	638
Zakażenie opryszczką zwykłą u osób z zaburzeniami odporności	640
Zakażenie wirusem ospy wietrznej-półpaśca	643
Ospa wietrzna	644
Półpasiec	646
Półpasiec u osób z upośledzoną odpornością	650
Zakażenie HHV-6 i -7	652
Zakażenie ludzkim wirusem niedoboru odporności	654
Ostre zakażenie HIV	657
Eozynofilowe zapalenie mieszków włosowych	658
Swędząca osutka grudkowa w przebiegu zakażenia HIV	659
Nadwrażliwość na promieniowanie słoneczne w przebiegu zakażenia HIV	660
Leukoplakia włochata	660
Niepożądane reakcje polekowe w przebiegu zakażenia HIV	661
Odrębności chorób skóry i błon śluzowych występujące w przebiegu zakażenia HIV	665

ROZDZIAŁ 28

CHOROBY SKÓRY WYWOŁYWANE PRZEZ STAWONOGI 668

Choroby infekcyjne i reakcje po ukąszeniach	668
Wszawica głowowa	674
Wszawica odzieżowa	676
Wszawica łonowa	677
Demodekoza	679
Świerzb	679
Larwa skórna wędrująca	685
Choroby związane ze środowiskiem wodnym	687
Zapalenie skóry wywołane przez cerkarie	687
Osutka po kąpielii morskiej	688
Zatrucie jadem parzydełkowców	688

ROZDZIAŁ 29

INFEKCJE PASOŻYTNICZE 690

Leiszmanioza	690
Ludzka amerykańska trypanosoma	695
Ludzka afrykańska trypanosomoza	696
Skórna pełzakowica	697
Skórna <i>acanthamebiasis</i>	697

ROZDZIAŁ 30

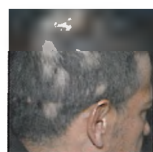
CHOROBY PRZENOSZONE DROGĄ PŁCIOWĄ 698

Wirus brodawczaka ludzkiego (<i>human papillomavirus</i>): zakażenia okolicy anogenitalnej	698
Brodawki płciowe (<i>genital warts</i>)	699
HPV: rak kolczystokomórkowy <i>in situ</i> (SCCIS) oraz inwazyjny SCC skóry okolicy anogenitalnej	702
Wirusy opryszczki zwykłej: zakażenia okolicy płciowej	706
Zakażenie dwoinką rzeżączki (<i>Neisseria gonorrhoeae</i>)	711
Zakażenie dwoinką rzeżączki: rzeżączka (<i>gonorrhea</i>)	712
Kiła (<i>syphilis</i>)	713
Kiła pierwszorzędowa (<i>primary syphilis</i>)	715
Kiła drugorzędowa (<i>secondary syphilis</i>)	716
Kiła utajona (<i>Latent Syphilis</i>)	719
Kiła trzeciorzędowa/późna (<i>tertiary/late syphilis</i>)	720
Kiła wrodzona (<i>congenital syphilis</i>)	721
Ziarnica weneryczna pachwin (<i>lymphogranuloma venereum</i>)	721
Wrzód miękki (szankroid; <i>chancroid</i>)	723
Donowanoza (<i>donovanosis</i>)	725

Część IV

CHOROBY WŁOSÓW, PAZNOKCI I BŁON ŚLIZOWYCH

ROZDZIAŁ 31

CHOROBY WŁOSÓW ORAZ ZWIĄZANE Z NIMI ZABURZENIA 728

Biologia cyklu wzrostu włosów	728
Wypadanie włosów: łysienie	729
Łysienie androgenowe	730
Łysienie plackowate	734
Łysienie telogenowe (<i>telogen effluvium</i>)	738
Łysienie anagenowe (<i>anagen effluvium</i>)	741
Łysienie bliznowaciejące	742
Nadmierny wzrost włosów	748
Hirsutyzm	749
Nadmierne owłosienie (<i>hypertrichosis</i>)	751
Infekcyjne zapalenie mieszków włosowych	752

ROZDZIAŁ 32

CHOROBY APARATU PAZNOKCIOWEGO 758

Prawidłowy aparat paznokciowy	758
Budowa prawidłowego aparatu paznokciowego	758
Ograniczone choroby aparatu paznokciowego	758
Zanokcica przewlekła	758
Onycholiza	760
Zespół zielonego paznokcia	761
Przerośnięty paznokieć (<i>onychauxis</i>) i szponowatość paznokci (<i>onychogryphosis</i>)	761
Zaburzenia psychiczne	762
Zmiany aparatu paznokciowego w chorobach skóry	762
Łuszczyca	762
Liszaj płaski (<i>lichen planus</i> – LP)	764
Łysienie plackowate (<i>alopecia areata</i> – AA)	765
Choroba Dariera (choroba Dariera-White'a, rogowacenie mieszkowe)	766
Podrażnienie środkami chemicznymi albo uszkodzenie związane z alergią lub zapaleniem skóry	767
Nowotwory aparatu paznokciowego	767
Cysty śluzowe palców	767
Podłużna melanonychia (<i>longitudinal melanonychia</i>)	768
Znamię macierzy paznokcia	768
Czerniak dystalny wywodzący się z plamy soczewicowatej (<i>acrolentiginous melanoma</i> – ALM)	768
Rak kolczystokomórkowy (<i>squamous cell carcinoma</i> – SCC)	769
Zakażenia aparatu paznokciowego	770
Zanokcica ostra	770
Zastrzał	771
Drożdżycza paznokci	771
Grzybica paznokci	772
Zmiany na płytkach paznokciowych w chorobach układowych	776
Linie poprzeczne lub linie Beau	776

Bielactwo paznokci (<i>leukonychia</i>)	777
Zespół żółtych paznokci	778
Włókniak okołopaznokciowy	779
Wybroczyny krwotoczne podpaznokciowe typu drzazgi	779
Rumień i teleangiektazje wału paznokciowego/okołopaznokciowe	780
Łyzeczkowate płytki paznokciowe (<i>koilonychia</i>)	781
Paznokcie pałeczkowate	782
Zmiany paznokciowe wywoływane przez leki	783

ROZDZIAŁ 33

CHOROBY JAMY USTNEJ 784

Choroby warg	784
Zapalenie kątów ust	784
Światłne zapalenie czerwieni wargowej	785
Zmiany na języku, podniebieniu i w żuchwie	785
Pobruzdowanie języka	785
Język włochaty czarny lub język włochaty biały	786
Leukoplakia włochata	787
Wędrujące zapalenie języka	787
Wał podniebienny i wał żuchwowy	788
Choroby dziąseł, przyzębia i błony śluzowej	788
Zapalenie dziąseł i zapalenie przyzębia	788
Liszaj płaski	789
Ostre martwicze wrzodziejące zapalenie dziąseł	790
Przerost dziąseł	790
Afty	791
Leukoplakia	793
Zmiany rumieniowe i/lub leukoplakia	797
Zmiany przednowotworowe i nowotwory złośliwe	797
Dysplazja i rak kolczystokomórkowy <i>in situ</i>	797
Inwazyjny rak kolczystokomórkowy jamy ustnej	798
Rak brodawkujący jamy ustnej	799
Czerniak w obrębie jamy ustnej i gardła	799
Guzki podśluzówkowe	800
Torbiel śluzowa (<i>mucocele</i>)	800
Pourazowy włókniak (<i>irritation fibroma</i>)	801
Zębopochodny ropień zewnątrzustny	801
Choroby skóry, w przebiegu których występują zmiany chorobowe w jamie ustnej	802
Pęcherzyca zwykła	802
Pęcherzyca paraneoplastyczna	803
Pemfigoid pęcherzowy	804
Pemfigoid bliznowaciejący	805
Choroby układowe z zajęciem jamy ustnej	805
Toczeń rumieniowaty	806
Zespół Stevensa-Johnsona/toksyczna nekroliza naskórka	807

ROZDZIAŁ 34

CHOROBY NARZĄDÓW PŁCIOWYCH, KROCZA I ODBYTU 808

Grudki perliste prącia	808
Uwydatnienie gruczołów łojowych (<i>sebaceous gland prominence</i>)	809
Rogowiec krwawy	809
Stwardniające zapalenie naczyń limfatycznych prącia	809
Obrzęk limfatyczny narządów płciowych	810
Plazmokokomórkowe zapalenie żołędzi i sromu	810
Stulejka, załupek, <i>balanitis xerotica obliterans</i>	811
Choroby skóry i błon śluzowych	812
Plamy soczewicowate okolicy narządów płciowych i odbytu (prącie/srom/odbyt)	812
Bielactwo i leukoderma	813
Łuszczycza pospolita	813
Liszaj płaski	814
Liszaj łśniący	815
Liszaj twardzinowy	815
Rumień nekrolityczny wędrujący	817
Owrzodzenia aftowe na narządach płciowych	818
Wyprysk	818
Alergiczne kontaktowe zapalenie skóry	818
Atopowe zapalenie skóry, liszaj zwyczajny przewlekły, świąd odbytu	819
Rumień trwały	820
Stany przednowotworowe i nowotwory złośliwe	820
Rak kolczystokomórkowy <i>in situ</i>	820
Śródnabłonkowa neoplazja wywołana zakażeniem wirusem HPV i rak kolczystokomórkowy <i>in situ</i>	821
Inwazyjny rak kolczystokomórkowy okolicy narządów moczowo-płciowych i odbytu	822
Inwazyjny rak kolczystokomórkowy prącia	822
Inwazyjny rak kolczystokomórkowy sromu	822
Inwazyjny rak kolczystokomórkowy w obrębie skóry w okolicy odbytu	823
Rak brodawkujący narządów płciowych	823
Czerniak złośliwy okolicy narządów moczowo-płciowych i odbytu	823
Choroba Pageta o pozasutkowej lokalizacji	824
Mięsak Kaposiego	825
Infekcje dotyczące narządów moczowo-płciowych i odbytu	825

ROZDZIAŁ 35

ŚWIAŁD UOGÓLNIONY BEZ ZMIAN SKÓRNYCH
(*PRURITUS SINE MATERIA*) 826

Dodatki

DODATEK A	DIAGNOSTYKA RÓŻNICOWA ZMIAN BARWNIKOWYCH	832
DODATEK B	LEKI STOSOWANE U KOBIET W CIĄŻY	836
DODATEK C	ZAKAŻENIA GRZYBICZE INWAZYJNE I ROZSIANE	838
	Grzybice podskórne	838
	Sporotrychoza	838
	Feohyfomikoza	840
	Grzybice układowe z objawami skórnymi	842
	Kryptokokoza	842
	Histoplazmoza	843
	Blastomikoza	845
	Kokcydioidomikoza	846
	Penicyloza	848
	<i>Indeks</i>	849